



Level-up

Mediální gramotnost pro starší dospělé

Manuál pro školitele



Spolufinancováno
Evropskou unií

Projekt Level Up je veden nadací Maldita.es ve spolupráci s Universidad Complutense de Madrid, HelpAge España, Media Literacy Coalition (Bulharsko) a Transitions (Česká republika).

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.

Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597



Spolufinancováno
Evropskou unií

Obsah

Strana

<u>Úvod k projektu</u>	3
<u>Popis cílové skupiny</u>	4
<u>Popis materiálů</u>	5
<u>Přehled pěti školicích modulů</u>	7
<u>Metodická doporučení</u>	9
• <u>Modul 1: Obecné dezinformace</u> • <u>Modul 2: Věda, klima, zdraví</u> • <u>Modul 3: Podvody a online bezpečnost</u> • <u>Modul 4: Konspirační teorie</u> • <u>Modul 5: Umělá inteligence</u>	
<u>Další zdroje</u>	19
<u>Digitální zdroje</u>	
• <u>Slovník</u> • <u>Monitorovací nástroj</u>	

Úvod k projektu

Tento projekt si klade za cíl rozvíjet mediální gramotnost u lidí starších 60 let. Jeho cílem je poskytovat přístupné, zajímavé a praktické zdroje, které starším lidem umožní orientovat se v digitálním informačním prostředí s využitím kritického myšlení.

Program zahrnuje řadu didaktických materiálů, jako jsou videa, prezentace, skupinové úkoly, tištěné materiály, a dokonce i videohra přizpůsobená publiku. Probíraná témata odrážejí reálné výzvy pro danou věkovou skupinu, jako jsou dezinformace, online podvody, umělá inteligence a konspirační teorie.

Projekt se snaží podpořit kritické myšlení, rozvíjet digitální inkluzi a stimulovat celoživotní vzdělávání.



Doporučení

Rozsah lekce

90–120 minut

***V případě 120 minut rozdělit do dvou částí.**

Velikost skupiny

Ideální počet: 8–15 osob

***Maximální: 25 osob**

Materiály

**Projektor a plátno
pro prezentaci**

Tištěné infografiky

**Bílá tabule nebo flipchart
pro interaktivní vysvětlení**

Uspořádání židlí do půlkruhu nebo tvaru U pro podporu diskuse.

Pokud možnosti nedovolí, režim klasické třídy.

Vyhradte si více času na otázky a procvičování.

Bezbariérový prostor (bez schodů, s dostatečným prostorem pro pohyb).



Specifika cílové skupiny

Hlavním publikem Level-UP jsou lidé starší 60 let, zejména ti, kteří se účastní komunitních aktivit, aktivit komunitních center a knihoven v různých krajích i obcích.

Jsou to lidé, kteří touží po poznání, navazování kontaktů a udržování styku se svým okolím prostřednictvím digitálních technologií nebo třeba i sociálních médií.

Projekt je také zaměřen na profesionály a dobrovolníky, kteří pracují přímo se seniory v sociálním, vzdělávacím nebo zdravotnickém sektoru. Jejich zkušenosti a blízkost z nich činí klíčové postavy pro realizaci obsahu projektu a podporu kritického myšlení v oblastech, ve kterých působí. Dále na organizace pro seniory a struktury, které podporují občanskou účast, aktivní stárnutí a ochranu práv seniorů.



- Propagovat pozitivní obraz starších lidí zdůrazňováním jejich zkušeností, odolnosti a kritického myšlení.
- Používejte jasný, inkluzivní a respektující jazyk, který podporuje autonomii a důstojnost starších lidí.
- Povzbuzujte jejich aktivní účast na aktivitách, aniž byste je k nim nutili, a respektujte skutečnost, že každý se účastní jiným způsobem.
- Proveďte předběžné posouzení potřeb, abyste se ujistili, že máte materiály přizpůsobené potřebám každé skupiny.
- Buďte si vědomi svých vlastních předsudků (například, že starší lidé neumí používat technologie) nebo citů (něha nebo lítost ke starším lidem), abyste se jim při práci se staršími lidmi mohli vyhnout.



- Neříkejte starším lidem „prarodiče“ nebo „důchodci“.
- Vyhněte se používání zdrobnělin.
- Vyhýbejte se výrazům s přivlastňovacími zájmeny, jako například „naši dospělí“.
- Při práci se staršími lidmi se vyhněte povýšeneckému chování.

Popis materiálů

Následující vzdělávací materiály jsou navrženy tak, aby podpořily realizaci poutavých a interaktivních workshopů. Všechny materiály jsou z velké části srozumitelné, ale doporučuje se, aby si školitelé tuto příručku pečlivě přečetli, aby si prohloubili své znalosti o každém tématu a seznámili se s materiály před jejich použitím.

Všechny zdroje lze upravit z hlediska pořadí a podle toho, co nejlépe vyhovuje každé skupině.

Navrhované pořadí nemusí být nutně optimální a materiály lze použít jednotlivě nebo v kombinaci v závislosti na dostupném čase. Stejně tak neexistuje žádné pevné pořadí pro probírání tematických modulů – mohou být vyučovány postupně nebo samostatně v závislosti na potřebách účastníků.



Každý vzdělávací modul obsahuje následující prvky:

Prezentace

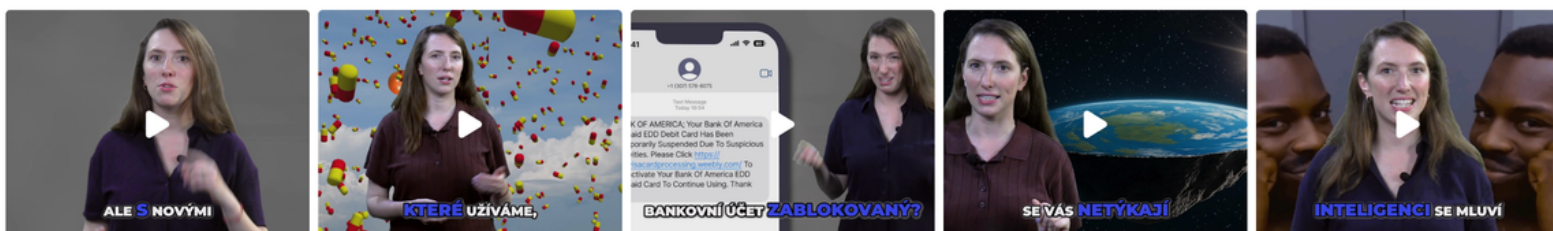


Centrální prezentace obsahující popisy, vysvětlení a příklady.

Toto je náš hlavní materiál během školení, jehož cílem je učinit školení zajímavým. Přestože je prezentace z velké části samostatným produktem, vyžaduje aktivní práci ze strany školitele, aby se zajistilo, že účastníci zůstanou zapojeni, aby se vedla diskuse a aby se vysvětlení přizpůsobila potřebám skupiny.

Video

Každý vzdělávací modul obsahuje krátké video shrnující probírané téma. To lze použít jako úvod nebo závěr. Je to také užitečný zdroj, který lze účastníkům zaslat jako shrnutí lekce.



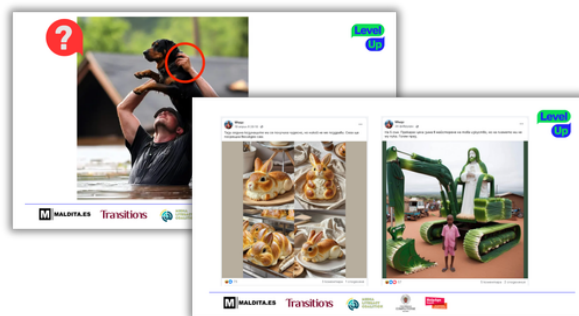


Každý vzdělávací modul obsahuje následující prvky:

Samostatné cvičení určené k podpoře reflexe. V závislosti na dostupném čase ho můžeme provést před prezentací nebo po ní.

Tato aktivita podporuje diskusi, sdílení osobních zkušeností a aktivní naslouchání mezi účastníky. Vyžaduje také aktivní účast školitele, který usměrňuje diskusi, povzbuzuje k účasti a podporuje upevňování znalostí.

Aktivita



Infografika



Každý modul obsahuje tematickou infografiku, která zdůrazňuje klíčová ponaučení z daného tématu. Doporučujeme ji použít jako tištěný materiál, který si účastníci odnesou domů.

To také pomáhá omezit psaní poznámek během lekce, což účastníkům umožňuje soustředit se na diskusi a zároveň mít jasný přehled klíčových konceptů.

Videohra

Vytvořená videohra napodobuje reálné situace, ve kterých uživatel přijímá a odesílá zprávy, a doplňuje tak obsah modulů. Prostřednictvím gamifikovaného přístupu zvyšuje dopad modulů na seniory. Videohra je tomuto publiku přizpůsobena a přístupná. Moderátoři ji mohou na konci každého modulu použít k tomu, aby účastníkům pomohli dynamicky a prakticky procvičit získané znalosti.



Přehled pěti školicích modulů

1. Obecné dezinformace

První modul pomáhá starším dospělým pochopit, jak se dezinformace šíří a jak rozpoznat zaujatý nebo manipulovaný obsah v informacích, které vidí online nebo na sociálních sítích. Je určen pro školitele a je napsán jasným a jednoduchým jazykem s praktickými příklady týkajícími se každodenních situací.

Prostřednictvím řízených diskusí a příkladů z reálného života se účastníci naučí rozpoznávat běžné znaky zavádějícího obsahu a aplikovat základní strategie ověřování faktů s využitím spolehlivých zdrojů. Na konci modulu budou mít starší dospělí větší sebevědomí v kritickém hodnocení informací a přijímání informovaných rozhodnutí.

2. Věda, klima, zdraví

Tento modul pomáhá starším dospělým rozpoznávat nepravdivá nebo zavádějící tvrzení ve vědeckých, lékařských a environmentálních zprávách, přičemž se zvláštním zřetelem zaměřuje na podvody týkající se zdraví, které se často zaměřují na tuto věkovou skupinu.

Poskytuje jasné a přístupné materiály a praktické příklady, které ukazují, jak se dezinformace mohou jevit jako důvěryhodné, ale ve skutečnosti zkreslují fakta. Modul také posiluje důvěru ve vědeckou metodu a spolehlivé zdroje založené na důkazech a pomáhá účastníkům vyhnout se zbytečné nedůvěře, která může vést ke zdravotním rizikům nebo zavádějícím radám.

Na konci modulu se starší dospělí budou cítit sebejistěji v rozlišování informací založených na důkazech od manipulace a v přijímání informovaných a bezpečných rozhodnutí.

3. Podvody a online bezpečnost

Tento modul pomáhá seniorům naučit se rozpoznávat a vyhýbat se běžným online podvodům, phishingovým útokům a klamavým nabídkám, které často cílí na zranitelné skupiny obyvatelstva. Poskytuje jasné pokyny a praktické příklady, které vysvětlují, jak tyto podvody fungují a proč se senioři často stávají jejich cílem.

Účastníci se budou zabývat případy z reálného života, aby rozpoznali varovné signály, jako jsou podezřelé odkazy, naléhavé zprávy nebo žádosti o osobní údaje. Modul se také zaměřuje na budování důvěry v bezpečné používání digitálních nástrojů a povzbuzuje seniory k osvojení jednoduchých návyků, které chrání jejich osobní údaje a finanční zabezpečení. Na konci modulu budou účastníci schopni rozpoznat potenciální podvody, vhodně reagovat na podezřelé zprávy a orientovat se v online prostředí s větší jistotou a uvědoměním si situace.

4.

Spiknutí

Tento modul pomáhá starším dospělým zamyslet se nad tím, proč se šíří konspirační teorie, jak je rozpoznat a jak na ně reagovat s empatií a kritickým myšlením, nikoli konfrontačně. Poskytuje jasné pokyny a srozumitelné příklady, které zdůrazňují, jak snadno se kdokoli může nechat vtáhnout do přesvědčivých nebo emocionálně nabitých narativů. Modul povzbudí účastníky k prozkoumání paralel mezi konspiračními přesvědčeními a každodenními předpoklady, které mohou sdílet lidé všech věkových kategorií, a podpoří tak spíše porozumění než soudy.

Prostřednictvím reflexe a diskuse si senioři posilují kritické myšlení, analyzují motivace stojící za informacemi a rozpoznávají emocionální „spouštěče“, které mohou zastínit jejich úsudek. Rozvíjením povědomí o tom, jak dezinformace/nepravdivé informace osobně ovlivňují jejich vnímání a rozhodování, se účastníci stávají odolnějšími, reflexivnějšími a empatičtějšími digitálními občany.

5.

Umělá inteligence

Tento modul poskytuje starším dospělým přístupný a srozumitelný úvod do umělé inteligence (AI) a pomáhá jim pochopit jak její fungování, tak i způsoby, jakými je integrována do každodenního života. Je navržen tak, aby aktivně zapojil účastníky do konverzace, posílil je znalostmi a podpořil vyvážený pohled na věc, přičemž se vyhne strachu i nekritickému technooptimismu.

Modul se také zabývá příležitostmi a riziky umělé inteligence; materiály zahrnují cvičení s příklady k zamyšlení a procvičování rozpoznávání obrazů generovaných umělou inteligencí. Prostřednictvím těchto aktivit se starší dospělí učí přistupovat k umělé inteligenci s kritickým a obezřetným myšlením a zároveň se seznamují s její přítomností jakožto neustálé součástí každodenního života.

Metodická doporučení

Modul 1

Obecné dezinformace



Informace o obsahu

Mobilní telefony jsou dnes součástí každodenního života: používáme je ke komunikaci, zábavě, získávání informací a dokonce i ke správě schůzek nebo bankovních účtů. Pro starší lidi tato změna přinesla zásadní proměny. Rodinné rozhovory se nyní vedou ve skupinových chatech a mnoho služeb – jako je zdravotnictví nebo bankovníctví – se přesunulo do online prostředí, což vyžaduje používání internetu. Zároveň digitální propast v učení se, jak tyto technologie používat, může vytvářet pocity nejistoty, nedůvěry nebo závislosti na ostatních.

Pokud jde o získávání informací, mobilní zařízení také změnila způsob, jakým je získáváme. Během dne lidé dostávají neustálý proud zpráv, přeposílaných fotografií a odkazů, které vypadají jako novinky prostřednictvím aplikací pro zasílání zpráv. To usnadňuje rychlé šíření falešných nebo zavádějících zpráv a ztěžuje rozlišení mezi tím, co je skutečné a co ne. Školitelé by měli jasně uvést, že tyto obtíže nejsou chybou účastníků, ale výsledkem způsobu fungování digitálních platforem – často mísí mnoho různých typů obsahu, jako jsou skutečné informace, reklama a zábava, takže je obtížné mezi nimi rozlišovat.

Tato situace s sebou nese určitá rizika: vystavení znepokojivým zprávám, které ovlivňují emoce, přijetí nesprávných zdravotních rad nebo falešných nouzových varování, nebo dokonce stanutí se obětí podvodů. Nabízí však také příležitost – naučit se novým způsobům, jak se starat o sebe i o ostatní v digitálním světě. Školitelé by měli účastníkům pomoci rozpoznat tyto vzorce, posílit jejich sebevědomí a připomenout jim, že zavádějící obsah může postihnout kohokoli, bez ohledu na věk. Analýzou běžných příkladů se účastníci naučí, jak rozpoznávat a rozlišovat mezi různými typy zpráv a klidněji a bezpečněji se „orientovat“ v online prostorech, které jim také patří.

Materiály v modulu 1 se zaměřují na pochopení a rozpoznávání nepravdivého nebo zavádějícího obsahu v každodenním životě. Prostřednictvím historických příběhů – například požáru Říma, který byl mylně přisouzen Neronovi – a příkladů běžných zavádějících formátů (jako jsou falešné zprávy, nouzová hlášení, satira, upravené citace nebo skrytá reklama) jsou účastníci povzbuzováni k zamyšlení nad tím, jak a proč se tyto zprávy šíří.

Prezentace také obsahuje jednoduché pokyny pro rozpoznávání varovných signálů: kontrola, kdo zprávu vytvořil a sdílel, věnování pozornosti webovým adresám, čtení za hranicemi titulků, všímání si emocionálně nabitého jazyka a zpochybňování extrémních tvrzení. Interaktivní cvičení – jako je sledování a diskuse o videu BBC „The Spaghetti Tree“ (původně vysílaném jako aprílový žert) – slouží k podpoře zvědavosti, humoru a kritického myšlení o tom, co vidíme online.

Na konci semináře se studenti seznámí s několika praktickými tipy pro zodpovědné chování v digitálním světě: dejte si na čas se sdílením jakéhokoli obsahu, buďte opatrní před zprávami, které se snaží podněcovat strach nebo hněv, vyhýbejte se přeposílání zpráv bez ověření jejich pravdivosti a pochopte, že to, co sdílíme online, může mít skutečné následky. Je také důležité si uvědomit, že zranitelný může být kdokoli, a naučit se snadno ověřit informace v případě pochybností.

Prostřednictvím této lekce si účastníci osvojí jednoduché a praktické dovednosti kritického myšlení, zodpovědného jednání a posílení své sebedůvěry a bezpečí v digitálním světě.



Otázky

- K čemu používáte svůj mobilní telefon během dne?
- Dostali jste někdy emocionálně nabitou zprávu, která ve vás vyvolala úzkost nebo rozrušení? Přeposlali jste ji někomu?
- Zjistili jste někdy, zda je nějaká zpráva pravdivá, nebo nepravdivá? Jak jste to zjistili?
- Když obdržíte takovou zprávu, jaké prvky v ní vás vedou k domněnce, že by mohla být pravdivá?



Otázky k sebereflexi

- Myslíte si, že dokážete rozpoznat zavádějící zprávu?
- Co byste udělali, kdybyste narazili na informaci, kterou sdílí mnoho vašich známých, ale nejste si jisti, zda je pravdivá, nebo ne?

Modul 2

Věda, klima, zdraví



Informace o obsahu

Falešné nebo zavádějící zprávy se často velmi rychle šíří prostřednictvím telefonů a sociálních médií. Mnohé z nich mají za cíl vyvolat strach o zdraví, vědu nebo životní prostředí – témata, která mohou být citlivá a v některých případech pro starší lidi riziková. Bez vyvolání paniky je důležité o těchto otázkách diskutovat v klidu, budovat důvěru a povzbuzovat účastníky, aby si pečlivě promysleli, co sdílejí, kdo to říká a proč. Klíčem je ukázat důležitost spoléhání se na spolehlivé zdroje a posílit důvěru ve vědecké poznatky a konsenzus odborníků.

Když lidé dostávají tento druh zavádějících informací, ve skutečnosti je zpochybňována samotná vědecká informace a metody použité k jejímu vytvoření. Je důležité zdůraznit, že dnešní svět je vysoce specializovaný – nikdo nemůže vědět všechno o každém tématu – a proto je důležité vědět, kde najít spolehlivé a ověřené informace od správných odborníků. Prostřednictvím skupinových diskusí a řízené reflexe jsou účastníci povzbuzováni k prozkoumání těchto myšlenek a sdílení svých myšlenek.

Kurz využívá známé příběhy a příklady ze skutečného života. Jedna případová studie ukazuje osobu, která věří v léčivé síly falešného léku, a pomáhá účastníkům pochopit, jak mohou mít takové zprávy vážné následky. Kurz také zkoumá, jak ti, kdo šíří falešná tvrzení, zneužívají strach a nejistotu, a porovnává tyto případy s příklady dobré a zodpovědné žurnalistiky v oblasti zdraví, vědy a životního prostředí. Účastníci jsou povzbuzováni k zamyšlení nad tím, jak se emoce používají k tomu, aby se sdělení stalo věrohodnějším, a k diskusi o rčení „tisíckrát opakovaná lež se stává pravdou“ na příkladu mýtů o očkování a autismu.

Další důležitá část kurzu se zaměřuje na to, jak věda skutečně funguje. Lektori vysvětlují základní kroky vědecké metody, sdílejí historické příklady a zdůrazňují, že věda není bez chyb – neustále je revidována a opravována za účelem zlepšení znalostí. Vědecký konsenzus o změně klimatu je použit jako příklad toho, jak se buduje jistota, když tisíce studií dospějí ke stejným závěrům. Účastníci se také učí rozpoznávat varovné signály ve sděleních, například když něco nabízí příliš jednoduché řešení nebo tvrdí, že „věda něco dokazuje“ nade vší pochybnost.

Falešný nebo zavádějící obsah o zdraví a klimatu často využívá strach, naléhavost nebo pocit ohrožení k upoutání pozornosti. Může mít také podobu přátelských rad nebo osobních příběhů, které se zdají být věrohodné. Školitelé by měli účastníkům připomenout, že když sdělení zní příliš alarmisticky nebo příliš dokonale, je nejlepší se před reakcí zastavit a zamyslet se.

Na závěr kurz nabízí praktické strategie pro řešení tohoto typu sdělení a uvádí spolehlivé zdroje, kde si účastníci mohou ověřit informace o vědě, zdraví a změně klimatu.

Hlavním cílem je pomoci všem pochopit, že všichni můžeme být zranitelní vůči falešným nebo matoucím zprávám, ale také se můžeme naučit chránit tím, že zpomalíme, rozpoznáme své emoce a budeme důvěřovat odborníkům.



Otázky

- Jaký vědecký objev nebo úspěch v historii na vás udělal největší dojem?
- Když máte lékařský dotaz nebo obavu, na koho se obvykle obracíte?
- Jaký je rozdíl mezi hledáním informací na internetu a dotazováním se odborníka?
- Jaký vědecký objev je pro vás stále obtížné pochopit?
- Existují nějaké zdroje, které považujete za spolehlivé, pokud jde o vědu?



Otázky k sebereflexi

- Odkud si myslíte, že pramení nedůvěra k vědeckým závěrům?
- Co lze udělat pro to, aby lidé více důvěřovali odborníkům?

Modul 3**Podvody a online bezpečnost****Informace o obsahu****Dostali jste SMS zprávu, že jste obdrželi zásilku?**

Online podvody se stávají rostoucím problémem pro všechny, včetně starších osob, které jsou často terčem triků speciálně navržených pro jejich věkovou skupinu. Většina těchto podvodů dnes přichází přímo na mobilní telefony prostřednictvím textových zpráv, telefonních hovorů nebo e-mailů, což je činí osobními a naléhavými. Tyto útoky nejen ohrožují úspory lidí nebo jejich osobní údaje, ale také způsobují stres, nejistotu a někdy i závislost na ostatních při práci s technologiemi. Z tohoto důvodu je nezbytné o tomto tématu diskutovat v bezpečném a podpůrném prostředí, kde se účastníci mohou otevřeně podělit o své pochybnosti a zkušenosti.

Rizika pro tuto věkovou skupinu sahají od ztráty peněz až po rozvoj strachu z používání telefonu nebo internetu, protože se lidé obávají, že by mohli být znovu podvedeni. To může vést k izolaci nebo nedůvěře k digitálním nástrojům, které při bezpečném používání mohou být v každodenním životě mimořádně užitečné. Pedagogové by měli zdůrazňovat, že oběti podvodu se může stát kdokoli, bez ohledu na věk nebo zkušenosti. Není to známka slabosti ani nedostatku inteligence – a vždy existují nové způsoby, jak se naučit lépe chránit.

Kurz začíná demonstrací, že podvody existovaly vždy, i když dnes mají nové názvy a formy, jako je phishing nebo spoofing. Tyto pojmy, často zmiňované v médiích, jsou vysvětleny jednoduchým jazykem a pomáhají účastníkům pochopit, jak podvodníci používají zprávy k odcizení osobních údajů nebo peněz. Kurz se také zabývá tím, proč jsou osobní údaje dnes tak cenné a jaká základní opatření jsou důležitá při jejich sdílení.

Další část kurzu se zaměřuje na běžné příklady podvodů, jako jsou falešné losy, falešné bankovní výpisy, zprávy o balíčcích, které nebyly objednány, e-maily, které se vydávají za oficiální instituce, nebo sliby rychlých investic. Společným pohledem na reálné příklady se účastníci naučí rozpoznávat signály – například neznámé odesílatele, podivné webové adresy nebo vtíravý jazyk, který je nabádá k okamžité akci. Cílem je rozvíjet trpělivost a kritické myšlení, aniž by se vyvolával strach, aby účastníci dokázali rozpoznat podvody, jakmile se objeví na jejich telefonech, a věděli, jak na ně klidně reagovat.

Kurz se také zabývá emocionální stránkou podvodu. Podvod může hluboce ovlivnit sebevědomí člověka a způsobit stud, vinu nebo nedůvěru k technologiím. Proto je důležité jasně vysvětlit, co dělat, když se to stane: vyhledat pomoc, mluvit o tom bez studu a pochopit, že by se s tím nikdo neměl muset vypořádat sám.

Vzdělávací prostor by měl být místem, kde mohou starší dospělí vyjádřit své obavy, znovu získat sebevědomí a posílit svou samostatnost při používání digitálních nástrojů. Strach z podvedení nebo z nesprávného používání zařízení často vede k emocionálnímu vyčerpání nebo závislosti na členech rodiny. Školení by proto měla poskytovat prostor pro svobodné kladení otázek, sdílení obav a objevování nových kanálů pomoci, které podporují samostatnost a sebevědomí.

Úlohou školitele je v konečném důsledku vést účastníky s trpělivostí a porozuměním, vyhýbat se panice a zdůrazňovat důležitost zodpovědného a promyšleného jednání. Prostřednictvím praktických příkladů, skupinových diskusí a respektující interakce se účastníci mohou naučit nejen rozpoznávat nejčastější podvody, ale také se s nimi sebevědomě vypořádat. Konečným cílem je, aby z kurzu odcházeli s pocitem bezpečí, nezávislosti a vědomím si, že mají vždy právo se zastavit, zamyslet se a ověřit si situaci, než online podniknou jakékoli kroky.



Otázky

- Myslíte si, že je dnes více podvodů než dříve?
- Už jste někdy dostali zprávu nebo telefonát od někoho, kdo se vydával za vládního úředníka, bankéře nebo policistu, s naléhavou žádostí o vaše osobní údaje nebo peníze?
- Už jste někdy byli podvedeni, nebo znáte někoho, kdo byl podveden?
- Co se stalo?
- Dalo se tomu vyhnout?



Otázky k sebereflexi

- Jak tyto podvody ovlivňují vaše chování nebo každodenní život?
- Co se dá udělat, aby vás to ovlivnilo co nejméně?
- Už jste někdy dostali zprávu, že jste vyhráli cenu v tombole? Že dorazil balíček, který jste nečekali? Neuvěřitelná sleva?
- Stali jste se někdy obětí podvodu? Co si myslíte, že vás přimělo uvěřit? (Můžete začít sdílením osobního příběhu, aby se lidé cítili lépe a uvědomili si, že je častější, než si myslí, že těmto podvodům naletí.)
- A pokud už jsme se stali obětí, co bychom měli dělat? (Mít připravený seznam institucí, kam se mohu obrátit.)

Modul 4

Konspirační teorie



Informace o obsahu

Ačkoli jsou konspirační teorie staré snad jako lidstvo samo, způsob, jakým dnes internet a sociální média fungují, usnadňuje těmto příběhům rychlé šíření a oslovení mnoha lidí. Abychom starším dospělým pomohli rozpoznat tyto typy zavádějících narativů, můžeme jim vysvětlit, že konspirační teorie se chovají stejně jako jiné typy fám. Často se na našich telefonech objevují jako alarmující zprávy nebo nápadné obrázky.

Je také důležité zdůraznit, kdy se tyto příběhy s největší pravděpodobností objeví. Ti, kdo je šíří, obvykle využívají momentů zmatku nebo nejistoty – například v počátcích pandemií nebo přírodních katastrof – kdy je k dispozici jen málo jasných informací. V takových chvílích mohou být fámy a jednoduchá vysvětlení uklidňující, i když nejsou pravdivá. Pochopení této skutečnosti pomáhá účastníkům uvědomit si, proč je pro kohokoli, bez ohledu na věk nebo vzdělání, snadné v daném okamžiku uvěřit matoucím nebo zavádějícím informacím.

V průběhu kurzu se budeme zabývat známými příklady konspiračních teorií a pomocí nich vysvětlíme, jak tyto příběhy fungují. Budeme diskutovat o silné roli emocí a kognitivních zkreslení, když se lidé s takovým obsahem setkají. Školitelé by měli účastníkům pomoci pochopit, jak pocity jako strach, nejistota nebo osamělost mohou ovlivnit jejich reakce na určité situace, a připomenout jim, že není důvod se kvůli tomu cítit provinile – je to součást fungování lidské mysli.

Kurz začíná otevřenou diskusí, v níž se účastníci mohou podělit o známé konspirační teorie, o kterých slyšeli, například o ty, které se týkají smrti Elvise Presleyho, Lady Diany nebo Walta Disneyho. Vycházení z těchto příkladů pomáhá upoutat pozornost a ukázat, že konspirační příběhy nejsou nové; jsou to narativy, které vzbuzují zvědavost a emoce. Odtud se podíváme na to, proč jim lidé mají tendenci věřit a jak jsme často méně racionální, než si myslíme. Každodenní příklady – jako jsou reklamy nebo politické zprávy – mohou pomoci ilustrovat, jak přesvědčovací komunikace formuje naše vnímání.

Ve druhé části kurzu se blíže podíváme na to, jak se konspirační teorie konstruuje a co mají obvykle společného: často předpokládají existenci tajných skupin, které ovládají události, projevují hlubokou nedůvěru k autoritám, nabízejí velmi jednoduché odpovědi na složité otázky a opakují tvrzení bez důkazů, dokud se nezačnou zdát věrohodná. Analyzujeme známé příklady – jako jsou myšlenky o ploché Zemi, zvěsti o očkování nebo příběhy o „chemtrails“ – aniž bychom se vysmívali těm, kteří v ně věří, ale spíše bychom pochopili, jak a proč se takové myšlenky šíří.

Modul 5

Umělá inteligence



Informace o obsahu

Kurz začíná praktickou aktivitou s názvem „Skutečné, nebo umělá inteligence?“, kde se účastníci dívají na různé obrázky a snaží se uhodnout, které z nich jsou skutečné a které jsou vytvořeny umělou inteligencí. Tato aktivita pomáhá vzbudit zvědavost a ukazuje, že není vždy snadné rozlišit, co je skutečné a co je vytvořeno počítačem. Účastníci se naučí jednoduché způsoby, jak pozorovat detaily, jako jsou ruce, pozadí, kůže, oči, výrazy a dokonce i malé značky nebo loga. Z tohoto cvičení se přirozeně rozvine konverzace o všech nástrojích umělé inteligence, které používáme každý den – často aniž bychom si toho všimli – jako jsou automatické překladače, hlasoví asistenti nebo aplikace pro úpravu fotografií. Cílem je vytvořit bezpečný a přátelský prostor, kde je kladení otázek, experimentování a dokonce i dělání chyb součástí procesu učení.

Později v kurzu bude čas na zamyšlení nad tím, jak se umělá inteligence v posledních letech zlepšila a jak funguje. Velmi zjednodušeně je vysvětleno, že umělá inteligence se učí analýzou velkých souborů příkladů uložených v databázích a že systémy jako ChatGPT fungují tak, že předpovídají nejpravděpodobnější další slovo ve větě, aniž by skutečně rozuměly tomu, co říkají.

Kurz se také zabývá typy chyb, kterých se umělá inteligence může dopustit, jako je například falšování informací nebo generování chyb, a připomíná účastníkům, že by neměla být považována za zcela spolehlivý zdroj. Školitelé mohou vést diskusi k nejlepším způsobům využití umělé inteligence – například pro překlad, kreativní projekty nebo každodenní úkoly – a zároveň zvážit rizika spoléhání se na ni v citlivých tématech nebo předpokladu, že „ví“ víc než lidé. Cílem je najít rovnováhu: vyhnout se strachu i slepé důvěře v technologii.

Rozvoj základního porozumění umělé inteligenci je důležitý pro lidi všech věkových kategorií. Umělá inteligence je nyní součástí každodenního života a není jen tématem pro mladé lidi nebo odborníky. Starší lidé se mohou a měli by se této konverzace účastnit a přispívat svými zkušenostmi, otázkami a pohledy na svět. Pocit zapojení do tohoto dialogu pomáhá snižovat mezigenerační izolaci a posiluje poselství, že jejich hlasy jsou cenné a nezbytné při formování způsobu, jakým s těmito technologiemi žijeme.

Pouhé pochopení fungování umělé inteligence může lidem pomoci zachovat klid tváří v tvář změnám. Vědomí, že umělá inteligence „nemyslí“ jako člověk, ale spíše kombinuje data a jazykové vzorce, pomáhá vyhnout se úzkosti nebo strachu. S těmito informacemi mohou účastníci tyto nástroje používat opatrně a moudře a předtím, než přijmou výsledky jako správné, je nejprve ověřit. Školitelé by se měli ujistit, že se technický jazyk nestane bariérou: jakýkoli nový termín lze vysvětlit pomocí jednoduchých příkladů a každodenních srovnání, která usnadňují pochopení tématu a zmírňují jeho zastrašování.

Klíčovou myšlenkou pro pochopení umělé inteligence je důležitost dat. Každý systém umělé inteligence se učí z velkého množství informací, které byly shromážděny předem – obrázků, textů, nahrávek nebo příkladů vytvořených lidmi. Čím více dat je a čím lépe jsou tato data uspořádána, tím přesnější mohou být výsledky. Pokud však data obsahují chyby, zkreslení nebo neúplné informace, umělá inteligence tyto problémy také reprodukuje. Proto je nezbytné pochopit, že kvalita dat přímo ovlivňuje kvalitu výsledků. Toto téma lze ve výuce prozkoumat na jednoduchých příkladech – například jak se recept projeví jinak, pokud ingredience nejsou dobré – aby se ukázalo, že za každou reakci umělé inteligence se vždy skrývá materiál generovaný člověkem a že kritické myšlení o původu informací je klíčovou součástí zodpovědného používání umělé inteligence.

Kritické myšlení zůstává jádrem tohoto procesu učení. Účastníci by si měli procvičovat zastavení se nad přemýšlením, analýzu toho, co vidí nebo čtou, vyhledávání dalších zdrojů a kladení otázek. Rozpoznání, kdy je obrázek nebo text generován umělou inteligencí, nevyžaduje pokročilé znalosti – vyžaduje pouze pozornost a praxi. Je také užitečné nabídnout účastníkům snadné způsoby, jak ověřit obsah, například nahlédnutím na oficiální webové stránky nebo dotazováním se lidí, kterým důvěřují.

A konečně, nezbytný je průběžný dialog ve třídě. Naslouchání zkušenostem, obavám a nápadům účastníků pomáhá budovat společné strategie. Otevřený dialog a respekt k různým názorům posiluje sebevědomí, nezávislost a zodpovědné používání digitálních nástrojů.



Otázky

- Použili jste někdy nástroj s umělou inteligencí, jako je Gemini nebo třeba ChatGPT? K čemu?
- Pokud umělá inteligence „nemyslí“ jako člověk, jaký je podle vás největší rozdíl mezi reakcí umělé inteligence a radou odborníka?
- Jak nám umělá inteligence již pomáhá v každodenních úkolech?



Otázky k sebereflexi

- Co vás na umělé inteligenci nejvíce znepokojuje?

Další zdroje



Digitální nástroje

Jedním z častých problémů, které pedagogové uvádějí, je, že někteří senioři plně chápou koncepty, jako je ověřování faktů, ověřování více zdrojů a kritické myšlení, ale stále mají potíže s používáním určitých digitálních nástrojů, zejména těch techničtěších, jako je Google Reverse Image Search.

1. Podporujte nezávislost, ne závislost

I když se zdá snazší úkol za ně udělat, odolejte pokušení. Povzbuzujte studenty, aby každý krok dokončili sami nebo s malou vaší pomocí. Samostatnost je klíčová: zvládnutí malých kroků – jako je kliknutí pravým tlačítkem myši na obrázek nebo otevření nové karty v prohlížeči – může výrazně zvýšit jejich sebevědomí a motivaci. Oslavujte každý malý úspěch.

2. Přizpůsobte se potřebám skupiny a jednotlivých účastníků

Skupina bude pravděpodobně různorodá jak v dovednostech, tak v úrovni sebevědomí. Někteří účastníci se mohou cítit velmi pohodlně při používání chytrých telefonů nebo počítačů, zatímco jiní se k internetu připojují jen zřídka. Přizpůsobte si tempo a jazyk a buďte připraveni několikrát opakovat kroky nebo je vizuálně demonstrovat. Vyhýbejte se technickému žargonu a pokyny udržujte jednoduché.

3. Využijte zpětné vyhledávání obrázků Google jako příležitost k učení

I když se to může zdát náročné, zpětné vyhledávání obrázků na Googlu je cenným výukovým nástrojem, protože probouzí kritické myšlení k praxi. Učí účastníky klást si otázku, odkud obrázek pochází a zda nebyl použit v zavádějícím kontextu. Proměňte to v aktivitu, která jim pomůže objevit obsah, který už mají ve svých telefonech, který je zajímavý a který vidí na ulici.



4. Zkuste se učit ve dvojicích nebo malých skupinách

Učení často funguje nejlépe ve skupinách s různou úrovní schopností. Spojte sebevědomější účastníky s těmi, kteří se potýkají s problémy, a vytvořte tak příležitosti ke spolupráci a vzájemné podpoře. Tento přístup snižuje stres, podporuje sociální interakci a pomáhá těm s většími digitálními zkušenostmi cítit se užiteční a cenní.



Slovník

Mediální gramotnost – schopnost přijímat, analyzovat, hodnotit a vytvářet mediální obsah v různých formách; pomáhá lidem kriticky přemýšlet o tom, co čtou a vidí online.

Informační gramotnost – znalost toho, jak vyhledávat spolehlivé informace, porozumět jim a moudře je používat.

Kritické myšlení – zvyk zpochybňovat informace, vyhledávat důkazy a vyhýbat se ukvapeným úsudkům.

Dezinformace – nepravdivé informace sdílené úmyslně s cílem uvést lidi v omyl nebo manipulovat s nimi.

Dezinformace – nepravdivé nebo nepřesné informace sdílené omylem, bez úmyslu uvést v omyl.

Ověřování faktů – proces ověřování, zda je tvrzení, obrázek nebo příběh pravdivý a založen na faktech.

Echo chamber – online prostor, ve kterém lidé slyší pouze názory, které se shodují s jejich vlastními, a posilují tak jejich přesvědčení.

Bublina – Personalizované digitální prostředí, kde vám algoritmy ukazují pouze to, co už máte rádi nebo čemu věříte.

Algoritmus – Soubor pravidel používaných platformami (jako je Facebook nebo YouTube) k rozhodování o tom, jaký obsah se zobrazí jako první.

Clickbait – Senzační titulky určené k přilákání kliknutí, ale často zavádějící nebo přehnané.

Moderování platformy – Pravidla a systémy, které platformy používají ke kontrole nebo odstraňování škodlivého nebo falešného obsahu.

Deepfake – Falešná fotografie, video nebo hlas vytvořený pomocí umělé inteligence, který vypadá nebo zní skutečně.

Bot – Automatizovaný účet nebo program, který může zveřejňovat, komentovat nebo sdílet obsah online bez lidské kontroly.

Troll – Osoba, která úmyslně provokuje nebo uráží ostatní online, aby vyvolala kontroverzi nebo chaos.

Digitální stopa – informační stopa, kterou zanecháváte pokaždé, když přistupujete na internet.

Metadata – skryté informace v souboru (například datum, umístění nebo použité zařízení), které pomáhají ověřit jeho pravost.

Konfirmační zkreslení – tendence věřit informacím, které podporují to, co si už myslíme, a ignorovat to, co to nepodporuje.

Emoční „spouštěč“ – Obsah určený k vyvolání silných emocí (hněv, strach, soucit) a k jeho sdílení.

Phishing – podvod, při kterém se někdo vydává za důvěryhodnou osobu nebo organizaci, aby ukradl vaše osobní údaje.

Scam – úmyslný trik nebo lež, jehož cílem je oklamat lidi.

Malware – software určený k poškození nebo krádeži informací z počítače nebo telefonu.

Dvoufaktorové ověřování (2FA) – bezpečnostní opatření vyžadující dva způsoby identifikace před přihlášením k účtu.

Umělá inteligence (AI) – oblast informatiky zaměřená na vytváření systémů, které využívají data a algoritmy k analýze informací, identifikaci vztahů a automatickému generování výsledků nebo předpovědí.

Klimatická změna – dlouhodobá změna průměrných povětrnostních podmínek na Zemi, včetně teploty, srážek a větru. Je způsobena především lidskou činností, jako je spalování fosilních paliv, odlesňování a rozsáhlé zemědělství, které zvyšuje množství skleníkových plynů v atmosféře.

Věková diskriminace – vztahuje se ke stereotypům (jak myslíme), předsudkům (jak cítíme) a diskriminaci (jak jednáme) vůči ostatním nebo vůči sobě samým na základě věku.

Aktivní stárnutí – proces optimalizace příležitostí pro zdraví, participaci a bezpečí s cílem zlepšit kvalitu života s přibývajícím věkem.

Stereotypy – jde o kognitivní struktury, které uchovávají naše přesvědčení a očekávání o charakteristikách členů sociálních skupin, a stereotypní atribuce je proces aplikace stereotypních informací.

Předsudek – Jedná se o emocionální reakci nebo pocit, pozitivní či negativní, vůči osobě založený na vnímání její příslušnosti k určité skupině.



Monitorovací nástroj

Tento dotazník obsahuje otázky, které pomáhají posoudit porozumění a reflexi po učení.

Projděte si otázky a odpovědi a vyberte ty, které by vám pomohly vyhodnotit a lépe se přizpůsobit skupině a práci vykonané dříve v rámci školení.
Doporučujeme, abyste neměli více než 10 otázek na jedno školení.

U otázek s více odpověďmi vyberte prosím jednu z nich.

Na otázky k reflexi prosím odpovídejte upřímně – neexistují správné ani špatné odpovědi.

Modul 1: Obecné dezinformace

Který z následujících jevů je běžným znakem toho, že informace na internetu mohou být zavádějící?

- a) Obsahuje emotivní nebo šokující jazyk.**
- b) Cituje několik ověřených zdrojů.
- c) Pochází z uznávané instituce.
- d) Má vyvážený tón.

Pokud dostanete od přítele na WhatsAppu odkaz na zprávu, co byste měli udělat jako první?

- a) Přepošlete to dalším lidem
- b) Okamžitě jej otevřete
- c) Zkontrolujte, zda pochází ze spolehlivého zdroje**
- d) Úplně to ignorovat

Která akce vám pomůže ověřit, zda je tvrzení pravdivé?

- a) Zkontrolujte další spolehlivé zdroje zpráv**
- b) Zeptejte se ve skupinovém chatu
- c) Přečtěte si pouze název
- d) Sdílejte a získejte názory

Zpráva typu „Všichni by to měli sdílet, než to bude smazáno!“ je příkladem:

- a) Oficiální informace
- b) Ověřené zprávy
- c) Manipulativní obsah**
- d) Bezpečná zpráva

Zamyslete se nad tím: Už jste někdy sdíleli informace online, aniž byste si ověřili, zda jsou správné?

☐ Ano ☐ Ne ☐ Nejsem si jistý/á

Reflexe: Jak jistě se po absolvování kurzu cítíte v rozpoznávání zaujatých nebo falešných zpráv?

☐ Nejsem si jistý/á ☐ Spíše si jsem jistý/á ☐ Sebejistý/á ☐ Velmi sebejistý/á

**Reflexe: Co budete dělat jinak při čtení zpráv online?
(Otevřená odpověď)**

Nejlepší způsob, jak zastavit šíření dezinformací, je:

- a) Nahlaste podezřelý obsah nebo se vyhněte jeho sdílení**
- b) Sdílejte to, abyste varovali ostatní
- c) Smazání účtu
- d) Ignorovat všechna média

Modul 2: Věda, klima, zdraví

Který z následujících zdrojů je spolehlivým zdrojem informací o zdraví?

- a) Příspěvek na Facebooku, který se rychle šíří
- b) Webové stránky Světové zdravotnické organizace (WHO)**
- c) Skupina přítele na WhatsAppu
- d) Náhodné online video

Titulek, který tvrdí, že „byl objeven zázračný lék na všechny nemoci“, bude pravděpodobně znít takto:

- a) Spolehlivé zprávy
- b) Lékařský průlom
- c) Zavádějící nebo nepravdivé informace**
- d) Poradenství od vlády

Zamyslete se nad tím: Jak jistě si umíte rozpoznávat falešné zdravotní informace na internetu?

- ☐ Nejsem si jistý/á ☐ Spíše si jsem jistý/á ☐ Sebejistý/á ☐ Velmi sebejistý/á

Pokud článek tvrdí, že „změna klimatu je podvod“, co byste měli dělat?

- a) Věř tomu, pokud to odpovídá tvému názoru
- b) Ověřte si vědecké důkazy a zdroje**
- c) Ignorovat všechny klimatické zprávy
- d) Sdílejte to, abyste o tom mohli diskutovat

Reflexe: Cítíte se po tomto školení schopnější důvěřovat spolehlivým vědeckým zdrojům?

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nejsem si jistý/á

Reflexe: Jaký je jeden znak toho, že vědecký článek může být nepravdivý nebo přehnaný? (Otevřená odpověď)

Spolehlivá lékařská pomoc by měla pocházet od:

- a) Ověření odborníci nebo instituce**
- b) Influenceri na sociálních sítích
- c) Slavní lékaři bez kvalifikace
- d) Neznámé blogy

Reflexe: Jak můžete pomoci lidem kolem vás důvěřovat informacím založeným na datech a vědě, aniž byste zněli soudně? (Otevřená odpověď)

Modul 3: Podvody a online bezpečnost

Která z následujících zpráv je s největší pravděpodobností podvod?

- a) „Vaše zásilka je připravena k vyzvednutí – kliknutím sem ji potvrďte.“
- b) „Tvůj kamarád ti poslal fotku.“
- c) „Zde je vaše pozvánka na akci.“
- d) „Váš účet byl zaplacen.“

Co byste měli dělat, když vás někdo online požádá o vaše bankovní údaje?

- a) Dejte jim je, pokud to zní profesionálně.
- b) Zprávu odmítněte a nahláste.
- c) Požádej ho, aby ti zavolal.
- d) Ignorovat to a zprávu smazat.

Reflexe: Jak moc si v současné době můžete být jisti, že dokážete rozpoznat online podvody?

- ☐ Nejsem si jistý/á ☐ Spíše si jsem jistý/á ☐ Sebejistý/á ☐ Velmi sebejistý/á

Běžným znakem phishingového e-mailu je:

- a) **Naléhavý nebo výhružný jazyk.**
- b) Tón je jasný a klidný.
- c) Nedostatek odkazů nebo příloh.
- d) Pouze oficiální logo společnosti.

Zamyslete se nad tím: Kontaktovala vás někdy podezřelá osoba? Nebo jste dostali online podezřelou nabídku?

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nejsem si jistý/á

Které heslo je nejbezpečnější?

- a) „12345“
- b) „MyName2025“
- b) „P@ssw0rd!98#“
- g) „Heslo“

Zamyslete se nad tím: Jaká opatření můžete podniknout pro zvýšení bezpečnosti svých online účtů?
(Otevřená odpověď)

Jaké emoce podvodníci často používají k manipulaci se svými oběťmi?

- a) Klid v duši
- b) **Naléhavost nebo strach**
- c) Nuda
- d) Důvěra

Reflexe: Jak je pravděpodobné, že si po školení zkontrolujete zdroj, než kliknete na odkazy?

☐ Nikdy ☐ Někdy ☐ Často ☐ Vždy

Jaká osobní opatření podniknete v nadcházejících měsících k ochraně své online bezpečnosti? (Otevřená odpověď)

Modul 4: Konspirační teorie

Proč se konspirační teorie snadno šíří po internetu?

- a) Jsou vzrušující a emotivní.**
- b) Pocházejí ze spolehlivých zdrojů.
- c) Je těžké jim porozumět.
- d) Obvykle jsou pravdivé.

Zamyslete se nad tím: Už jste někdy viděli nebo slyšeli někoho věřit v konspirační teorii?

☐ Ano ☐ Ne ☐ Nejsem si jistý/á

Nejlepší způsob, jak diskutovat o konspiračních teoriích s ostatními lidmi, je:

- a) Urážet je nebo se jim posmívat.
- b) Naslouchejte jim a klidně se s nimi podělte o spolehlivé důkazy**
- c) Vyhýbejte se o nich mluvení
- d) Okamžitě je zablokujte

Zamyslete se nad tím: Jak jistě se cítíte nyní, když dokážete rozpoznat konspirační teorii?

☐ Nejsem si jistý/á ☐ Spíše si jsem jistý/á ☐ Sebejistý/á ☐ Velmi sebejistý/á

Jaké emoce se snaží vyvolat konspirační teorie?

- a) Strach nebo hněv**
- b) Jen zvědavost
- c) Radost
- d) Lhostejnost

Reflexe: Jakou strategii můžete použít, abyste se vyhnuli ovlivňování emocionálně nabitých sdělení?
(Otevřená odpověď)

Který z následujících argumentů nám může pomoci nevěřit konspiračním teoriím?

- a) Ověřování skutečností a důkazů**
- b) Jejich časté sdílení
- c) Vyhýbání se novinkám
- d) Ignorování odborníků

Reflexe: Cítíte se nyní empatičtější, když s ostatními diskutujete o dezinformacích?

☐ Ano ☐ Ne ☐ Nejsem si jistý/á

Jaká je zdravá reakce, když se cítíte nejistě ohledně informací na internetu?

- a) Zastavte se, zkontrolujte si to a přemýšlejte, než zareagujete**
- b) Okamžitě sdílejte, abyste varovali ostatní
- c) Smažte vše
- d) Předpokládejme, že je nepravdivé

Modul 5: Umělá inteligence

Který z následujících příkladů je příkladem umělé inteligence v každodenním životě?

- a) Spamové filtry v e-mailu**
- b) Automatická světla
- c) Ručně psaná poznámka

Reflexe: Jak sebejistě se nyní cítíte při práci s nástroji umělé inteligence?

☐ Nejsem obeznámen/a ☐ Jsem do jisté míry obeznámen/a ☐ Jsem obeznámen/a ☐ Jsem velmi dobře obeznámen/a

Obrázky generované umělou inteligencí lze rozpoznávat pomocí:

- a) Zkontrolujte, zda nejsou žádné zvláštní detaily nebo chybějící prvky**
- b) Automatické přijetí za věrného
- c) Ignorování
- d) Důvěřovat pouze komentářům na sociálních sítích

Reflexe: Co si myslíte o umělé inteligenci poté, co jste se dozvěděli o rizicích a příležitostech s ní spojených? (Otevřená odpověď)

Jaké je jedno z rizik spojených s obsahem generovaným umělou inteligencí?

- a) Dokáže vytvořit realistický text, který působí informativně.**
- b) Vždycky říká pravdu.
- c) Pouze to vylepšuje umění.

Reflexe: Jak je nyní pravděpodobné, že se dá ověřit, zda byla fotografie vygenerována umělou inteligencí?

- ☐ Nikdy ☐ Někdy ☐ Často ☐ Vždy

Který přístup k umělé inteligenci je nejvyváženější?

- a) Úplně se ho bát
- b) Slepě mu věřit
- c) Budte opatrní a informovaní**
- d) Úplně to ignorovat

Reflexe: Jaké nové chápání umělé inteligence vás nejvíce překvapilo? (Otevřená odpověď)

Reflexe: Jak uplatníte to, co jste se naučili, ve svém každodenním životě v digitálním světě? (Otevřená odpověď)

Jaké pozitivní způsoby si dokážete představit, jak podpořit starší lidi v jejich každodenním životě pomocí umělé inteligence? (Otevřená odpověď)



Transitions

levelup.fundacionmaldita.es/cz



Spolufinancováno
Evropskou unií